

Danmarks
Miljøundersøgelser

Aarhus Universitet

Afdeling for
Vildtbiologi og Biodiversitet

Sags nr.:
Ref.: FS

9. januar 2009

Notat om skovenes naturtilstand

Politiken har i en artikel af 26. december 2008 med overskriften "Regeringen sminker den danske skov" citeret Forskningschef Flemming Skov (Afd. for Vildtbiologi og Biodiversitet) for følgende:

Mangel på døde træer

»Vi havde opstillet nogle kriterier, hvor dødt ved og gamle træer indgår i vurderingen. Det er essentielt, fordi biller, larver, mos, lag, fugle og meget andet af skovens biodiversitet er afhængigt af netop de døde træer. Men det blev fuldstændig udeladt«, siger Flemming Skov fra DMU til Politiken. Havde regeringen fulgt DMU's anvisninger, så havde der kun været 25 – og ikke 75 – pct. gunstig skov, anslår han.

Artiklen anvender fejlagtigt ordet sundhedstilstand, i stedet for de to begreber sagen handler om, nemlig naturtilstand og skovtilstand. Sundhedstilstand er anvendt af Skov & Landskab (LIFE, Københavns Universitet) i deres nationale overvågning af skovenes produktionsværdi og sundhedstilstand. De to begreber naturtilstand og skovtilstand er der detaljeret gjort rede for i en tidligere DMU-rapport (Skovenes naturtilstand, DMU rapport nr. 634) fra 2007. Naturtilstand benyttes til at beskrive skovenes biologiske tilstand, hvorimod ordet skovtilstand benyttes til at beskrive hvorvidt skovene lever op til Habitatdirektivets krav til gunstig bevaringsstatus således som Skov- og Naturstyrelsen, der er den ansvarlige myndighed, gør det.

Et par citater fra DMU-rapport 634 forklarer forskellen:

"Årsagen til, at der ikke direkte er sammenhæng mellem skovenes naturtilstand og Habitatdirektivets krav til bevaringsstatus, således som det er etableret for de lysåbne naturtyper (Fredshavn & Skov 2005, Fredshavn & Ejrnæs 2007), er ifølge Skov- og Naturstyrelsen, at der i Habitatdirektivet ikke er krav om forekomst af dødt ved, gamle træer og naturlige hulheder (Anon. 2004). Netop disse indikatorer vurderes som essentielle for at beskrive skovenes naturtilstand, da de fortæller, om der er leveduligheder i skovene for det meget store antal skovarter (særligt mosser, laver, svampe og invertebrater, men også pattedyr og fugle), som har gamle træer og dødt ved som en nødvendig del af deres habitatniche (Anon. 2005). Det udviklede skovindeks afspejler Habitatdirektivets krav. Begge indeks bygger på præcis de samme indikatorer, men med forskellig vægtning, således at fraværet af gamle træer og dødt ved i skoven ikke medfører, at skovtilstanden falder under klasse 2 og dermed bliver ugunstig." (side 15)

Frederiksborgvej 399
Postboks 358
4000 Roskilde
Tlf.: 4630 1200
Fax: 4630 1114

Vejløvej 25
Postboks 314
8600 Silkeborg
Tlf.: 8920 1400
Fax: 8920 1414

Køl
Grenåvej 14
8410 Rønne
Tlf.: 8920 1700
Fax: 8920 1514

EAN-nr.: 5798000867000
SE/CVR-nr. 10-85-93-87
dmu@dmu.dk

"... En af de store forskelle på strukturindekset i hhv. naturtilstand og skovtilstand er scoringen af kontinuitetsindikatorerne. I forhold til skovenes naturindhold vurderes det, at forekomsten af gamle, store træer, naturlige hulheder, bevoksningen af epifytiske mosser og laver samt ikke mindst en passende mængde dødt ved, både stående og liggende, alt sammen er udtryk for, at der er levedmuligheder for mange af de skovboende organismer, som ikke i sig selv beskrives ved kortlægningen. Et fravær af kontinuitetsindikatorerne vurderes derfor som udtryk for en utilstrækkelig naturtilstand. En intensiv skovdrift er ikke ensbetydende med fraværet af disse indikatorer, men det kræver en tilrettelæggelse af skovdriften, der tillader en vis andel af kontinuitetsstrukturerne i skoven. Ofte vil der være en sammenhæng således at manglen på gamle træer, naturlige huller og dødt ved er relateret til arealer med renafdrift, en omfattende sankevirkksomhed og en fjernelse af syge, tvejede og beskadigede træer, der hindrer spættehuller og naturlig hulheder i at opstå. Omsat til scoreværdier betyder det, at de kategorier, der udtrykker manglende eller meget sparsomme forekomster af kontinuitetsindikatorerne, scorer 0,6 eller lavere. Ifølge Skov- og Naturstyrelsen er der i henhold til Habitatdirektivet og fortolkningen heraf ingen krav, til at disse strukturer skal være til stede for at opnå gunstig bevaringsstatus. Er de til stede, skal det i den videre forvaltning sikres, at kontinuitetsindikatorerne bevares eller styrkes. Omsat til scoreværdier betyder det, at skovtilstandens strukturindeks ikke kan bringes under 0,6 pga. fraværet af disse indikatorer, og de vil derfor altid have scoreværdier, der ligger over 0,6.." (side 31)

Der er altså ikke tale om en intern dialog i den forskningsbaserede myndighedsrådgivning, men en klart og offentlig tilgængelig dokumentation af to forskellige metoder til at vurdere skovenes tilstand på. Skov- og Naturstyrelsen lægger selv stor vægt på netop de omtalte indikatorer for naturtilstand i deres forslag til forbedringer af skovenes biologiske indhold, fx i forhold til at skabe naturnær skov (se fx under principper for naturnær skovdrift (<http://www.skovognatur.dk/Skov/Skovdrift/Naturnaer/>)). Det er blot deres opfattelse at tilstedeværelsen af dødt ved, naturlige hulrum, og gamle træer ikke er et nødvendigt krav for at leve op til habitatdirektivets krav om gunstig bevaringsstatus for skovtyperne.

Politikens citat af Flemming Skov er derfor taget ud af en større sammenhæng. FS har forklaret at DMU og Skov og Landskab har foreslået et naturtilstandsindeks, der inddrager forekomsten af bl.a. dødt ved og gamle træer. Det er forkert citeret at disse indikatorer er fuldstændig udeladt i indekset for skovtilstand, men fraværet af disse egenskaber må blot ikke bringe skovarealet i ugunstig tilstand. Dette er en teknisk detalje, der dog i praksis betyder, at dødt ved og gamle træer ikke har haft betydning ved den afsluttede vurdering af bevaringsstatus.

Langt størstedelen af de kortlagte arealer mangler i udpræget grad disse indikatorer, og har derfor en ugunstig naturtilstand, men altså en tilstrækkelig skovtilstand i hht Skov- og Naturstyrelsens tolkning af Habitatdirekti-

vet. FS har forklaret at havde man benyttet naturtilstandsindexet havde der anslået kun været ca. 25% af skovtyperne i gunstig bevaringsstatus. I stedet er skovtilstandsindexet benyttet, der altså beskriver hvorvidt areaerne lever op til Habitatdirektivets krav, og dermed ca. 75% af skovtyperne i gunstig tilstand. FS forklarede også journalisten at opgavefordelingen mellem Skov- og Naturstyrelsen og DMU er den, at DMU står for den faglige, biologiske vurdering, mens det er Skov- og Naturstyrelsen, der har til opgave at vurdere hvorvidt Habitatdirektivet er opfyldt og altså dermed ansvaret for tolkningen af Direktivet.